

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2008

Λατινικά Κατεύθυνσης

A. KEIMENO

Να μεταφραστούν τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit

Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora. «Ita est» inquit Accius «ut dicis; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam.

Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

exilio: αφαιρετική ενικού αριθμού
praedam: γενική πληθυντικού αριθμού
iure: αιτιατική ενικού αριθμού
aurum: αφαιρετική ενικού αριθμού
suspicionem: γενική πληθυντικού αριθμού
luxuriae: αιτιατική ενικού αριθμού
accusatores: αφαιρετική ενικού αριθμού
nomen: κλητική πληθυντικού αριθμού
laus: αφαιρετική ενικού αριθμού
generi: κλητική ενικού αριθμού
flagitium: δοτική πληθυντικού αριθμού
dedecus: γενική πληθυντικού αριθμού

2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

fuerat: γ' πληθ. πρόσωπο οριστικής παρακειμ. ίδιας φωνής
est factus: απαρέμφατο παρακειμένου ίδιας φωνής
recepit: το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση και φωνή στον παρατατικό
dixit: γ' ενικό πρόσωπο μέλλοντα της ίδιας φωνής
scripsisset: το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση και φωνή στον μέλλοντα
videri: το απαρέμφ. συντελεσμένου μέλλοντα ίδιας φωνής
paenitet: το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση και φωνή στον υπερσυντέλικο
scribam: γ' πληθ. πρόσωπο οριστικής συντ. μέλλοντα ίδιας φωνής
habet: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική υπερσυντελικού ίδιας φωνής

laudare: απαρέμφατο μέλλοντα ίδιας φωνής
vixit: το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση και φωνή στον μέλλοντα

obiecerunt: γ' πληθ. πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ίδιας φωνής
constituta est: το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση και φωνή στον παρατατικό

3. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

4. Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου που υπάρχει στο τέταρτο απόσπασμα και να τον μετατρέψετε προκειμένου να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν.

5. deportatum: Να αναλυθεί η μετοχή σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.

6. Να αναγνωριστούν οι δευτερεύουσες προτάσεις που ακολουθούν (είδος, εισαγωγή, εκφορά).
α) ut dicis β) quae deinceps scribam

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ

Τότε ο Κάμιλλος, ο οποίος για πολύ καιρό είχε παραμείνει στην εξορία κοντά στην Αρδέα εξαιτίας της λείας από τους Βηίους που δεν είχε μοιραστεί ακριβοδίκαια, αν και ήταν απών έγινε δικτάτορας. Αυτός ακολούθησε τους Γαλάτες, ενώ ήδη αποχωρούσαν. Αφού τους εξολόθρευσε πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Αυτό επειδή ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομα στην πολιτεία.

Τότε ο Πακούβιος είπε ότι είναι βέβαια ηχηρά και μεγάλα αυτά που είχε γράψει αλλ' όμως ότι φαίνονταν σ' αυτόν αυτά κάπως τραχιά και συφά. Έτσι είναι είπε ο Άκκιος όπως λες: ούτε βέβαια αυτό με κάνει να μετανιώνω.

Κι αν η Ασία έχει κάποια υποψία τρυφής οφείλουμε να επαινέσουμε τον Μουρήνα, επειδή είδε την Ασία αλλά έζησε στην Ασία με εγκράτεια. Γι' αυτόν τον λόγο οι κατήγοροι δεν προσήψαν στον Μουρήνα το όνομα Ασία, από την οποία δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένεια, υστεροφημία για την γενιά του, τιμή και δόξα για το όνομα αλλά κάποιο όνειδος και ντροπή που ή αποκτήθηκε στην Ασία ή μεταφέρθηκε από την Ασία.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. exsilio, praedarum, ius, auro, suspicionum, luxuriam, accusatore, nomina, laude, genus, flagitiis, dedecorum.

2. fuerunt/ere, factum esse, recipiebat, dicet, scripturus sit,

visa fore, paenituerat, scripserint, habuisset, laudaturos esse, vivet, obiciunt, constituebatur.

3. aequo = επιθετικός προσδιορισμός στο iure,
iure = αφαιρετική που δηλώνει τρόπο προσδιορίζει το divisam
quae = αντικείμενο του ρήματος scripsisset
videri = αντικείμενο του ρήματος dixit ειδικό απαρέμφ.
sibi = δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου
duriora = κατηγορούμενο στο ea
nomen = άμεσο αντικείμενο του ρήματος obiecerunt
generi = δοτική προσωπική χαρακτηριστική
interemptis = ιδιάζουσα αφαιρετική απόλυτη χρονική με τοχή
quibus = υποκείμενο της ιδιάζουσας χρονικής μετοχής interemptis

4. Ο υποθετικός λόγος που υπάρχει στο τέταρτο απόσπασμα δηλώνει υπόθεση ανοικτή στο παρόν. Προκειμένου να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν θα γίνει ως εξής:

si habuisset Asia - Murenam laudare debuisssemus

5. Η μετοχή επειδή είναι επιθετική αναλύεται σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση: quod ex Asia deportatum erat.

6. α) Δευτερεύουσα απλή παραβολική πρόταση. Εισάγεται με τον σύνδεσμο ut (δηλώνει τρόπο - στην κύρια πρόταση υπάρχει το Ita). Εκφέρεται με έγκλιση οριστική γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται ως αντικειμενική πραγματικότητα: χρόνου ενεστώτα γιατί αναφέρονται στο παρόν (σύγχρονο).

β) Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση: εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae - προσδιορίζει το ea, εκφέρεται με έγκλιση οριστική γιατί δηλώνει κάτι το πραγματικό: χρόνου μέλλοντα γιατί αναφέρεται στο μέλλον ή

Δευτερεύουσα αναφορική ουσιαστική πρόταση ως υποκείμενο στο fore. Εκφέρεται με έγκλιση οριστική γιατί δηλώνει κάτι το πραγματικό: χρόνου μέλλοντα γιατί αναφέρεται στο μέλλον.

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΧΑΣΙΑΚΗΣ
στον ΠΕΙΡΑΙΑ